

DISSERTATIO PHILOSOPHICA

DE

FINIBUS
POENARUM,

QUAM

CONS. AMPL. FAC. PHIL. IN REG. ACAD. AB.

PUBLICO EXAMINI SUBMITTUNT

JACOBUS WEGELIUS H. F.

PHIL. MAG.

Et]

HENRICUS WEGELIUS H. F.

OSTROBOTNIENSES.

In Audit. Maj. die XVIII. Maji MDCCXCI.

A. M.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

§. I.

Cum omnibus in civitatibus Leges subditis præscribantur necesse sit, quæ ad mores bonos promovendos, malosque vel averruncandos vel saltem coërcendos, conducant; ut ad hunc finem attingendum satis reddantur efficaces, conjunctæ sint oportet cum malo quodam iis infligendo, qui earundem præceptis obedientiam non præstant: quod administrum ad obedientiam extorquendam, vimque obligandi legibus tribuendam, plane necessarium, poenæ nomine venire vulgo solet. Poena itaque est, *malum quod legistransgressoribus minatur Et imponit Legislator.*

Quo melius legis promoveatur obsequium, fœlent præter hæc mala, etjam alia motiva, præmiâ puta, adhiberi; quæ propensiores reddant cives ad officia sua exsequenda. Pravitas autem hominum efficit, ut cogi plerique ad bona faciendâ, immo suam ipsorummet salutem promovendam, debeant: sublatoque poenarum metu, certi esse possumus, eos officia haud præstituros sua; qui si probi contra ac honesti essent, sponte legis observantes præcepta, poenis coër-

coërceri opus non haberent: ac ejus sunt indolis homines, ut quamvis plerisque actionibus, quæ legibus repugnant, noxam & damnum sæpe irreparabile sibi in futurum contrahant, vis tamen sensuum eo usque valeat, ut futuris malis majora æstiment præsentia, licet in se leviora, illa vel non spectantes, vel tamquam incerta, aut forte evitabilia & non eventura considerantes. Mirari itaque convenit, eo Stultitiæ progressos esse quosdam, ut dirum, & humanitati jurisque naturæ contrarium esse pronuntiaverint, poenis cives cogere. Ac fuerunt viri hujus etjam ævi, necessitatem poenarum non introspicientes, vel saltem illam introspicere nolentes, cupiditatibusque blandiri suis, quam affectus ratione dirigere, jucundius esse æstimantes: qui hinc omnia voluptatibus suis adversa amoliri, fas esse opinati sint. Ad errores ejusmodi convellendos, operæ pretium est, quærere atque investigare: quid sit, quod necessitatem poenarum infligendarum imprimis pariat, adeoque in quo finis earundem verus consistat? Quam ob causam nos, viribus quamvis ingenii diffidentes, dignitate tamen rei allecti, hanc *De finibus poenarum* materiam nobis constitutum breviter tractandam, non dubitantes, quin L. B. conatus nostros miti sint perstricturi censura.

§. II.

Solent a Philosophis poenæ in duas dispesci classes generales, in poenas nimirum *naturales & positivas*.

) 4 (

Ad illas confectaria referunt peccatorum necessaria
atque infelicia, sive effectus naturales, committenti-
bus noxios, ex transgressionibus ipsis emanantes. Ad
has autem mala, legistransgressoribus a legislatore
minuta & imposita, quæ ex arbitrio legislatoris, non
item ex natura peccatorum, profluunt. In *Divinas*
præterea & *humanas* etiam adhibetur distinctio pœna-
rum, respectu habito Legislatoris, prout videlicet
aut Deus est aut homo. Facile autem patet pœnas
naturales pertinere ad illa ipsa mala, ad quæ evi-
tanda pœnæ positivæ statuuntur. Neque enim ex
voluntate Legislatoris in foro humano spectati,
pendet, ut actio quædam interdicenda hos vel illos
producat effectus naturales scelestis noxios, quippe
quos nec dissolvere, nec eorum obstare necessitati po-
test. Differendum vero heic nobis sumimus, de pœ-
nis solum positivis humanis, quarum ad expendendos
& constituendos veros fines jam accedimus.

§. III.

Facile est intellectu, homines non debere puniri,
nisi respectu habito alicujus utilitatis ad Rempubli-
cam, ex hoc consilio redundaturæ. Frustra enim affli-
gere mortales, & ubi sine aliquo iis inferendo malo,
idem obtineri potest bonum, ex iis mulctandis quasi
voluptatem aliquam expetere, crudelis est animi, feri
& immanis. Quem itaque ex pœnis fructum capere
liceat, aliter non colligendum, indagare oportet.

bA

c A

Cum

Cum omnia instituta civilia ad felicitatem tendant civium promovendam, necesse sit; in genere quidem finis poenarum communis alius, ad quem nempe obtinendum omnes in civitate poenae sunt sanciendae, statui nequit, quam: ut permoveantur homines, ad officia sua peragenda, abstineanturque ab injuriis sibi invicem inferendis; verbo, *ne laedatur securitas communis*. Qua cum securitate non solum fruitio vitae, membrorum, sanitatis, libertatis, existimationis, bonorum; sed etiam omnia ea, quae ad usum vitae commodae, tranquillae & quietae conducunt, intime adeo conjuncta sunt, ut laesis his, ipsa etiam securitas tollatur. Nemini igitur juste potest poena infligi, nisi qui officia violaverit aliis debita; juri enim naturae contrariatur, ad vim recurrere, nisi ubi quis injuste invasus fuerit; quo autem facto, jus inculpatæ tutelæ cum moderamine locum habet, vimque vi repellere licet. Quod jus sibi natura concessum cum in statum inierunt homines civilem, in Magistratum transtulerunt; quod hinc ejusdem indolis manet penes Legislatorem ac in potestate cujusvis hominis mansurum esset, in statu naturali viventis.

§. IV.

Securitatem igitur quam laudavimus publicam, finem esse poenarum omnium civilium generalem, nescio an quis dubitet. De finibus autem specialibus, ad hunc generalem obtinendum ducentibus, quos in-

primis Legislator in sanciendo poenis respicere debet, quorumque ope securitas publica maxime promovetur, eo acrior inter Philosophos, tam prioris quam hujus ævi fuit dissensus. Fines hi speciales, plures & varii a quibusdam constituuntur; quos quidem singulos considerantes, asseverare non dubitamus, plurimos unico & apte posse & merito debere comprehendere sine præcipuo.

Cum poenæ non quorundam solum, verum omnium ob salutem securitatemque civium sint sanciendæ, cujusvis etiam non hujus vel illius solum spectent emendationem oportet, hoc est, apud omnes cives effectus producant salutare, cunctisque motiva ad præcavendas fugiendasque transgressionem legis præbeant. Fine igitur poenarum speciali justo, debent a delictis facinoribusque patrandis detineri cives, non unus vel alter figillatim, sed omnes qui illecebris stimulantur securitati publicæ nocendi (a). Unde finis poenarum specialis verus ac legitimus, ad generalem obtinendum vi maxima ducens, alius, constitui nequit, quam hic: ut exemplo poenæ malefactori inflictæ, cives a facinoribus delictisque patrandis similibus valide deterreantur (b). Hoc enim præcipuos a Philosophis constitutos fines speciales comprehendere,

(a) Vide WATTEL — *Droit des Gens* p. 69.

(b). *Omnis pena non tam ad delictum pertinet, quam ad exemplum.* QVINCT.

reliquumque quod in illis manet, ad securitatem publicam ducens, vi eorum a delictis deterrendi, non spectata, levioris esse momenti, quam ut Legislator illud pro seopo, in sanciendo poenis habere possit, in sequentibus demonstrare conabimur.

§. V.

Sunt qui ullum investigare finem poenarum operæ pretium haud esse judicantes, sufficere autem, naturam ipsam & indolem criminum ad poenam scelestis infligendam, qui, quoniam mala patrarint, male etiam sint tractandi. Verum hos refutatu haud dignos, omittimus, & ad considerandos fines poenarum civilium, a Philosophis allatos, operam applicabimus nostram (c). Quos inter primo numerant: ut in eam redigantur scelesti conditionem, in qua amplius nocere nequeant; puta vel carcere, vel membrorum mutilatione, vel privatione ipsius vitæ plexi; cui deinde alium addunt: emendationem nempe delinquentis, ut animus suus corrigatur, & in posterum peccare desinat (d). Quod ad finem illum specialem primum: ut sc.

iii

(c) *Nemo Prudens punit, quia peccatum est, sed ne peccetur; revocari enim præterita non possunt: futura prohibentur, ait SENECA.*

(d) *De finibus his specialibus loquitur SENECA, libro primo de Clementia: In injuriis, inquiens, vindicandis, hæc tria Lex secuta est, quæ Princeps quoque sequi debet: Aut ut eum quem punit emendet, aut ut poena ejus cæteros meliores reddat, aut ut sublatis malis cæteri securiores vivant.*

in eam redigatur conditionem transgressor legis, quia amplius nocere nequeat, certo sumus persuasi, sapientis bonique non esse Legillatoris, sanctione poenarum, eo adoptando prospicere securitati publicæ; cui male profecto consuleret, vi illius a facinoribus deterrendi similibus non considerata, hunc sibi in puniendis criminibus scopum proponens, cum securitas sic semper maneret impossibilis obtentu, quod homines sensim, unus post alterum incitari possunt ad crimina patranda, qui si in conditionem amplius non nocendi vel omnes redigantur, civibus tamen cæteris, motiva securitatem non lædendi minime præstant. Poenæ emendationis cujusvis membri civitatis, non scelesti tantum causa sancitæ, ut effectum pariter salutarem in omnium animis producant, necesse est; quod redactio scelesti in statum, in quo amplius nocere nequeat, aliter non operatur, quam reliquæ quæcunque poenæ, nimirum deterrendo.

Quis v. gr., contendat, in homicida supplicio mortis afficiendo, Principem hoc tantum respicientem, ut sublatus ille clam caussa publice ignota, in posterum nocere nequeat, eo modo securitati satis consuliturum esse publicæ? Sapientem sane non decet duro ac truculento ejusmodi supplicio, tantoque damno, parvam, (quam revera præstat) ex hoc consilio emanantem civitatis utilitatem promovere: quæ vel ipsa hoc posito justo ac legitimo poenarum fine, in noxam

fæ-

sæpe, detrimentumque abiret reipublicæ. Etenim Principibus, ac Legumlatoribus, sicuti cæteris mortalibus, vires solum humanas, dotesque concedit natura limitatas, qui defectibus, generi communibus humano, laborant; qui igitur futura perspicere non possunt, nec certo præscire, morte damnatum, in posterum quoque vitiiis, criminibusque securitati noxiis civium, deditum fore. Finem quidem pœnarum generalem etiam amoliendis scelestis promoveri, non negamus; Principis autem omni humanitate destituti est, hoc solum, non vim qua gaudet, deterrendi, in faciendis pœnis spectare, ut salutis publicæ efficaciter sic prospiciat.

Liquet itaque ex his, quæ jam dicta sunt, redactionem scelesti in statum, in quo amplius lædendi facultatem non habet, ad species potius pœnarum varias debere referri, quam ut illam tamquam finem, in statuendis pœnis, Legislator spectet.

§. VI.

Recentiori autem ætate nonnulli fuerunt, qui finem, quem constituimus pœnarum specialem & præcipuum, ut exemplo earum scelestis inflictarum, a facinoribus patrandis, cives valide deterreantur, plane rejicientes; turbas hinc in scientiam Legumlationis haud leves, & errores vitæ sociali valde noxios, induxerunt. Periculosa enim est, quam contra de-

fendere instituerunt sententia, qua nullum alium pœnarum finem legitimum esse contendunt, quam qui delinquentis spectet emendationem. Cujus opinionis absurditas, vel ex pensitatis confectariis inde emanantibus perniciosus, intelligi facile potest. Primo enim, si nulla alia conditione quis juste puniri posset, quam ubi ipsius emendandi spes affulgeret, hinc sequeretur, ut pœnas a facinorosis liceret sumere etiam secretas. Qui mos, quot quantaque mala hominibus pareret, quamque periculosi esset consilii, quis est qui non sentiat? Tribunalium, ex. gr., Inquisitionis, quis ignorat crudelitatem, in hoc more, immanitatis suæ & velamentum & incitamentum invenientium (e). Deinde, haud raro accidit, ut homines scelerati, eo nequitiarum & pertinaciæ progrediantur, ut a vitiis patrandis nec averti possint, nec ullo modo se corrigi patiantur. Ex sæpe repetitis iisdem actionibus, eam sibi contraxerunt facinora patrandi consuetudinem, ut morbo quasi immedicabili laborent, cui superando sanandoque, vix & ne vix quidem ulla remedia satis valida adhiberi possent, & Historia, & quotidiana testatur experientia. Si non alius esset finis pœnarum, quam emendatio ejusmodi hominis, irritus omnino labor Magistratus sæpissime evaderet: cum raro sane is ob-

(e) Constat sane regula: *Abusus non tollit usum*. Sapientem vero decet Principem, instituta omnia, magis ad lædendam ducentia salutem civium, quam eam proficua, e medio tollere.

tinere possit. Et si quis consilium caperet, tam obstinatum peccatorem vel membrorum nocentium usu privandi, vel extra facultate facinorum similium patratorum mulctandi, nulla alia ab eo poena sumta; male profecto is, securitati publicæ consuleret. Etenim poenæ quæ emendationem solum scelesti respiciunt, si ad hunc obtinendum finem sufficiant, statum quidem scelesti in posterum felicem reddant, nullam vero idcirco cæteris securitatem civibus simul præstabunt; quos inter, nisi a criminibus exemplo poenæ valide deterreantur, homines facinoribus injuriisque varii generis dediti, & pravæ indolis, semper inveniuntur, qui majus potius incitamentum idem tentandi inde capiunt: ad pericula enim, ubi minor imminet jactura, promptiores sunt homines subeunda. Emendatione præterea hac, solo constituto justo poenarum fine, (ut Celeberrimi PUFENDORFII utamur verbis): *ad mortem procedi posse non videtur; cum qui mortuus est, emendari nequeat (f).*

Patet itaque hinc, poenas, quæ delinquentis tantum corrigendi causa sumuntur, plenam non efficere Legum sanctionem.

(f) PUFEND. *De off. Hom. & Civis* L. II. C. XIII.
§. VIII.

Plus autem roboris nostræ adhuc accedet sententiae, si ortum præterea & fundamentum juris poenarum civilium perpendamus. Jus enim, quo quisque in statu naturali, se defendendi, & vindictam ab aggressoribus sumendi, gaudet; homines cum in civitatem coierunt, non tam alios emendandi, quam commoditatis & securitatis publicæ promovendæ causâ, in summum Magistratum transtulerunt. Si autem unicuique in Statu naturali, non modo permissum, sed etiam lege naturæ injunctum sit, jura sua conservare, & aggressorem, pro ratione damni illati poena afficere, nec jus naturæ, in vindicta ab hoste sumenda, præscribat, ut nullum aliud eidem malum infligatur, quam quod eum corrigat; multo magis Summus Imperans, jure cujusvis privati in ipsum delato pollens, ad aliorum jus sibi tuendum creditum, inviolatum conservandum obligatur. Poena vero, quæ tantum emendationem delinquentis pro scopo habet, nullo modo securitatem ab injuriis, in posterum nobis præstare valet; quippe quem corrigere studemus, is, in eundem facinorosa patrândi morbum incidere facile rursus potest, cæterique videntes, non nisi correctionis consilium, malas actiones aliorumque violationem malitiosam sequi, se corrigi haud maximum malum judicantes, injurias aliis temere inferre non timebunt. Quam ob rem, poenas a scelestis esse sumendas, quæ
cives

cives a sceleribus patrandis similibus efficaciter de-
terrere valeant, ipsa rei necessitas dicitur.

§. VIII.

De cætero, cum nullum sit dubium, quin majoris sit prudentiæ, vanæ renuntiare clementiæ, atque unum & alterum male moratum civem, nulla emendationis ejus habita ratione, debitis afficere pœnis, quam mille hominum salutem, periculo expositam esse perpetuo, inconsulte pati; & quin sapientem magis deceat Legislatorem, metu pœnarum scelestis inflictarum, cives exemplis earum a similibus delictis deterrendo, publicæ prospicere securitati, quam maleficorum solum ob emendationem, eandem negligere. Quapropter ad metam nos propius accessisse putamus, cum finem indigitaturi pœnarum specialem & præcipuum, Legislatorem, diximus, inprimis sanctione pœnarum spectare debere; ut exemplo pœnæ a scelestis sumtæ, cives a facinoribus patrandis deterreantur: quo ipso neque emendationem delinquentis omnino excludimus. Fieri enim potest, ut pœnæ, deterrendo publicæ prospicientes securitati, civesque metu earum, ab actionibus eandem lædentibus cohibentes, vel saltem ad hoc efficiendum tendentes atque conferentes, emendationem puniti simul operentur; quam quidem in pœnis applicandis, iisque exsequendis magis, ac in illis sanciendis, sapiens respicit

Legillator. Cujus emendationis, in poenarum sanctione, eo minus potuit habere rationem, cum nulla ei sit causa sperandi, fore ut omnes poenæ maleficos corrigant, nisi impunitos cunctos dimittere instituerit, quos emendare nequeat, eoque iterum lædendi liberam illis præbere voluerit occasionem. Immo cum necessarium sit, ut poenæ ad officia sua non negligenda, cives cogant, & tamquam motiva alia bene agendi adjuvent; hunc neutiquam præstare valerent effectum, si illis solum, de quibus affirmari possit, emendationis eos fore capaces, poenasque correctionem eorum producturas non autem aliis essent infligendæ. Cæterum, si vel dolore ipso poenæ, animus puniti emendetur, & peccandi libido exstinguatur; emendationem tamen ejus deterrendo, metuque poenæ etiam gigni posse, certo constat certius. Quem itaque finem, emendationem nempe delinquentis, non plane rejicientes, sub illo ampliore a nobis constituto comprehendimus, correctione ipsa ab hoc simul emanante. Poenæ tamen quæ non emendant, inutiles ideo non sunt pronuntiandæ, neque existimandum est mala frustra mortalibus esse inflicta, quoties correctio puniti non obtinetur. Omni vero caret dubio, majoris semper esse poenas utilitatis, quæ cum cæteros deterreant a malis patrandis facinoribus, simul delinquentes emendant; optandumque, ut etiam hunc ex omnibus poenis sumere fructum liceat. Cum autem omnibus fere institutis humanis, vitia defectusque ad-

adhæreant, ut omnia bona semper obtineri, simulque non possint, quare minoris ponderis commoda sæpe recusare, quo certius majoris momenti illa adipiscamur, necesse sit; mirum sane non est, si Princeps ac Legislator coactus persæpe sit, nullam in puniendis criminibus habere rationem correctionis delinquentium, quo magis ad deterrendum, horroremque cæteris incutiendum civibus, pœnæ valeant.

Ex allatis, facili apparet negotio, nec redactionem scelestorum in statum in quo amplius nocere nequeant, nec emendationem eorum, finem efficere pœnarum plenum ac justum. Ac ipsa rei natura monet, Principi id inprimis, ut a delictis patrandis cives exemplo pœnæ valide deterreantur, in fanciendis pœnis spectandum esse. Quæ autem inter fines pœnarum speciales a quibusdam præterea referuntur, ut pœnæ scilicet, ob satisfactionem, delectationemque læsi, a scelestis sint sumendæ, pluraque ejusdem farinae, ut oblivione digna, silentio prorsus præterimus.

